

AGDER
fylkeskommune

Friluftslivets ferdselsårer i Agder

Styret i Setesdal regionråd

04.11.20

Arild R Syvertsen

Friluftslivets ferdselsårer i Agder

- En nasjonal satsing over fem år til 2023
- Meld. St 18 (2015-16) og regjeringen handlingsprogram 2018
- Regionplan Agder 2030 - levekår, folkehelse, bolyst, by-, tettstedsutvikling og distriktsutvikling, bruke hele Agder i bruk

Vedtak om deltakelse i begge fylkesutvalgene høsten 2019

Agder – en bærekraftig region med lave utslipp og gode levekår

Regionplan Agder 2030s hovedmål er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Dette innebærer å

- bruke hele Agder og sørge for at utviklingen kommer alle deler av Agder til gode,
- samarbeide om å nå FNs bærekraftsmål på regionalt og lokalt nivå,
- jobbe kunnskapsbasert og målrettet for å forbedre levekårene gjennom en langsiktig og helhetlig levekårssatsing,
- redusere klimagassutslipp på Agder med minst 45 prosent innen 2030,
- utnytte mulighetene som digitalisering gir.

Regionplan Agder 2030 har fem tema som skal være hovedsatsingsområder frem mot 2030:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

I tillegg har planen tre gjennomgående perspektiver som samsvarer med de tre dimensjonene av bærekraft i hovedmålet:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

Regionplan Agder 2030 er et overordnet strategisk styringsdokument for hele Agder. Den beskriver de viktigste utfordringene og mulighetene for landsdelen, et ønsket fremtidsbilde for 2030, og hva som skal til for å nå konkrete mål. Planen er grunnlaget for politikkutformingen i Agder. Den er retningsgivende for prioritering, samordnet innsats og virkemiddelbruk fra ulike offentlige aktører. Planen er utarbeidet etter smart spesialiserings metodikken og peker på relevante områder for internasjonalt samarbeid.

Offentlige og private samfunnsaktører på Agder har over mange år samarbeidet godt for å nå ambisiøse mål, gjennom «Felles mål for Sørlandet 2003-2010» og Regionplan Agder 2020. Nøkkelen til å nå felles mål er å videreføre og forsterke det gode samarbeidet i et regionalt partnerskap. Samarbeidet skal kjennetegnes av kunnskapsbasert praksis, som tar utgangspunkt i et felles utfordringsbilde og kobler kompetanse fra erfaring, forskning og medvirkning.

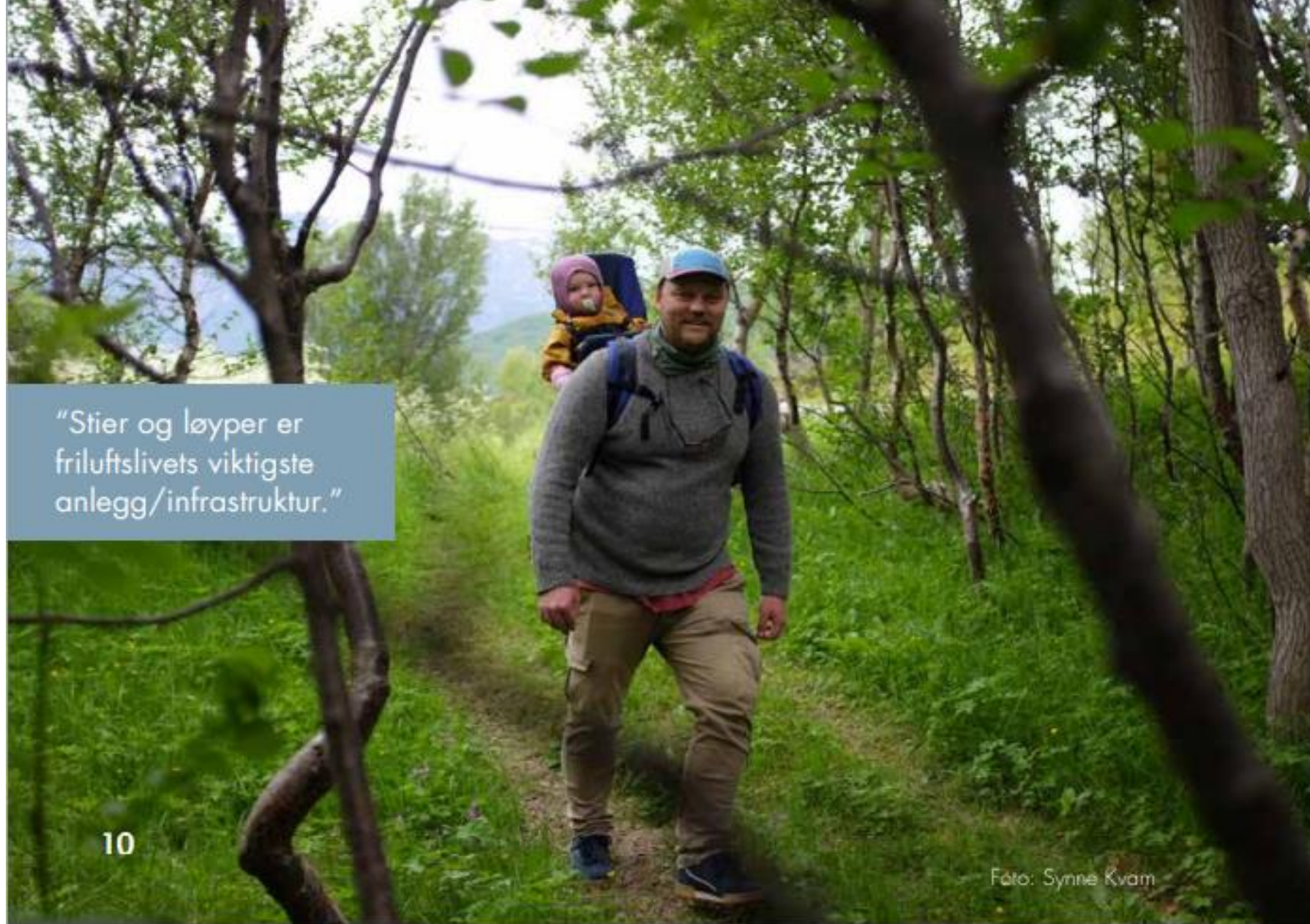

Friluftslivets ferdselsårer

AGDER
fylkeskommune

“Stier og løyper er
friluftslivets viktigste
anlegg/infrastruktur.”

10

Foto: Synne Kvam

AGDER
fylkeskommune

Overordnet mål = Få flere ut på tur!

Fase1: (2019-20)

- mer kunnskap om det som finnes og behovet det dekker
- gi befolkningen i Agder et bedre tilbud
- legges inn i nasjonal turrutebase forvaltes av kartverket og kommunene
- viktig at kommunene prioriterer arbeidet i sine kommunale planstrategier

▪ Fase 2-4: (2021-2023)

- utarbeide planer for ferdselsårene både eksisterende og nye
- 5-6 pilotkommuner i 2020 søker om tilskudd inntil 100.000 pr kommune
- kan søke om tilskudd også i 2021-23
- tilrettelegge, opparbeide, skilte og informere - handlingsplaner
- forutsetter politiske vedtak i kommunene og fylkeskommunen

Departementene

Sammen om aktive liv

Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029

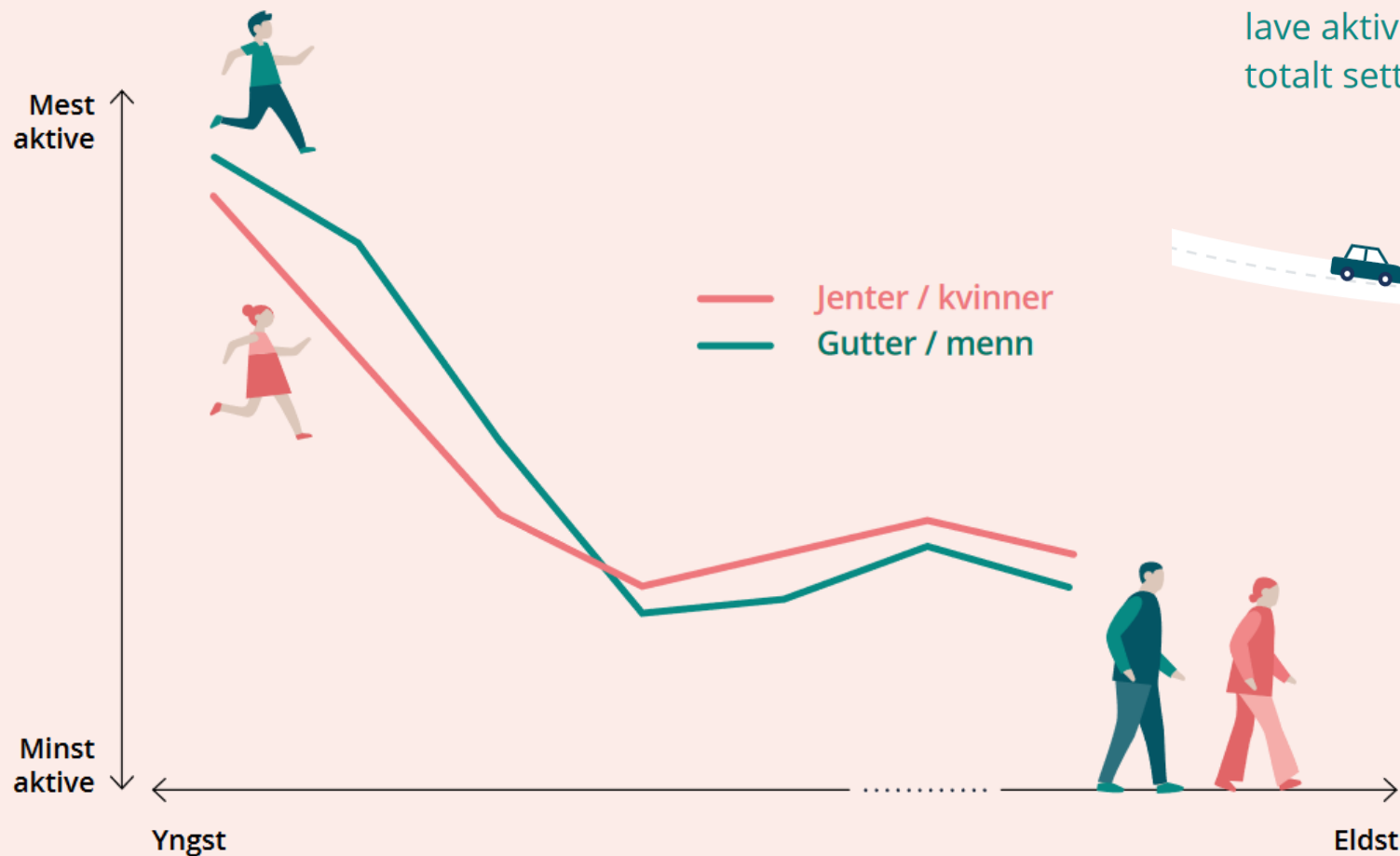
- ☐ Mange er lite fysisk aktive
- ☐ En aldrende befolkning
- ☐ Mental helse utfordres

Et mer aktivitetsvennlig samfunn

AGDER
fylkeskommune

Aktivitetsnivået gjennom livsløpet

«Mindre bevegelse i dagliglivet og ved transport forklarer trolig mye av det lave aktivitetsnivået i befolkningen totalt sett.»

AGDER
fylkeskommune

«Ny forskning på fysisk aktivitet og helse gjennom hele livet viser at fysisk aktive vil ha langt bedre fysisk og psykisk helse enn fysisk inaktive. Bare noen få minutters daglig fysisk aktivitet, tilsvarenderask gange, har stor helsegevinst. Overdreven fysisk aktivitet gir ikke nødvendigvis økt helsegevinst» Kilde: Sammen om aktive liv - Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029

VIRUS-EFFEKTEN

Da korona-viruset traff verden, søkte nordmenn til naturen. Fjell og Vidde dro ut for å se hva viruset gjorde med friluftslivet vårt.

TEKST OG FOTO: THOMAS KLEIVEN, LINE HÅRKLAU OG KRISTIN FOLSLAND OLSEN

FESTIVALSTEMNING: Kvalvika i Lofoten er ikke lenger en rolig plass med få besøkende. Da Fjell og Vidde var der i sommer, så vi omkring 60 telt.

AGDER
fylkeskommune

Mer enn 9 av 10 nordmenn har vært på tur i perioden mars til juli i år. De fleste har vært i skogen, men nær halvparten har også besøkt fjellet eller kysten.

4 AV 10

sier at naturopplevelser har blitt viktigere for dem det siste halve året.

1 AV 3

har bedrevet mer friluftsliv enn vanlig i perioden mars-juli i år. Dette til tross for at en rekke restriksjoner snevret inn nordmenns turmuligheter.

2 AV 3

har besøkt nye turmål. De fleste av oss har altså oppsøkt steder vi aldri før har vært.

AGDER
fylkeskommune

Dugnadsgjeng 😊

- Vanskelig å møte befolkningens forventninger uten hjelp av frivilligheten
- 142 000 frivillige årsverk mot 60 000 årsverk i skolesektoren
- Innsatsen verdsatt til 132 mrd. kroner

Gevinster

Søketjenester
og karttjenester

Folkehelse

Friluftsliv i Statlig, regional
og kommunal planlegging

Nasjonal
database for
tur- og friluftsruter

Trykte
produkter

Kart, apper og
søkefunksjoner
for GPS og
mobiltelefon

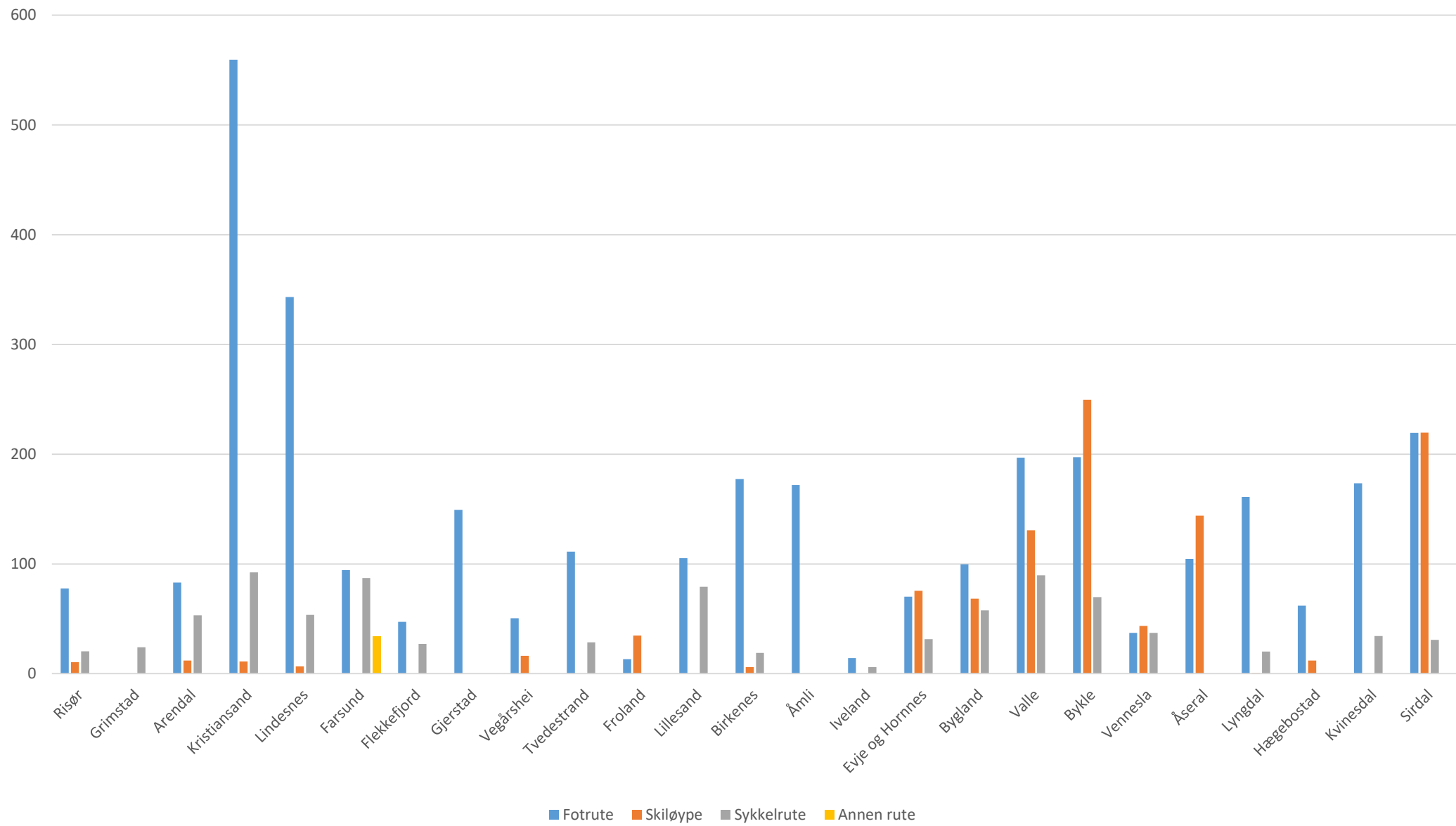

Redningstjeneste
og beredskap

AGDER
fylkeskommune

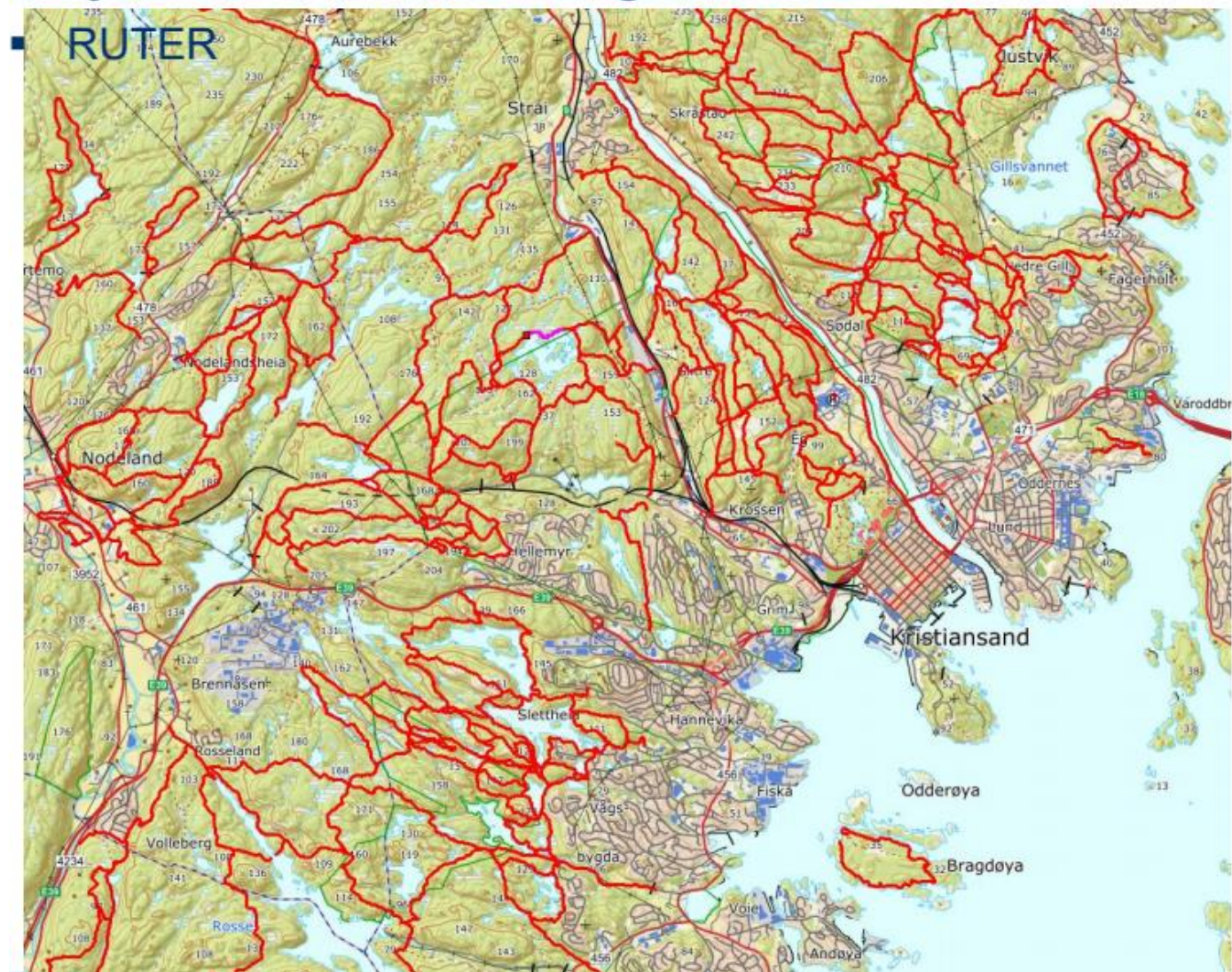
Kommunevis RUTER pr 02.02.2020 - i km

Pilotkommuner i 2019
Kristiansand, Søgne og
Songdalen =
Nye Kristiansand fra
2020

Se www.norgeskart.no

Nasjonal database for tur- og friluftsruter

Destinasjonsutvikling

NATURBASERT REISELIV LANGS NIDELVA MULIGHETSSTUDIE 2020

Kraften i vannet

IDE, KONSEPT OG POTENSIAL

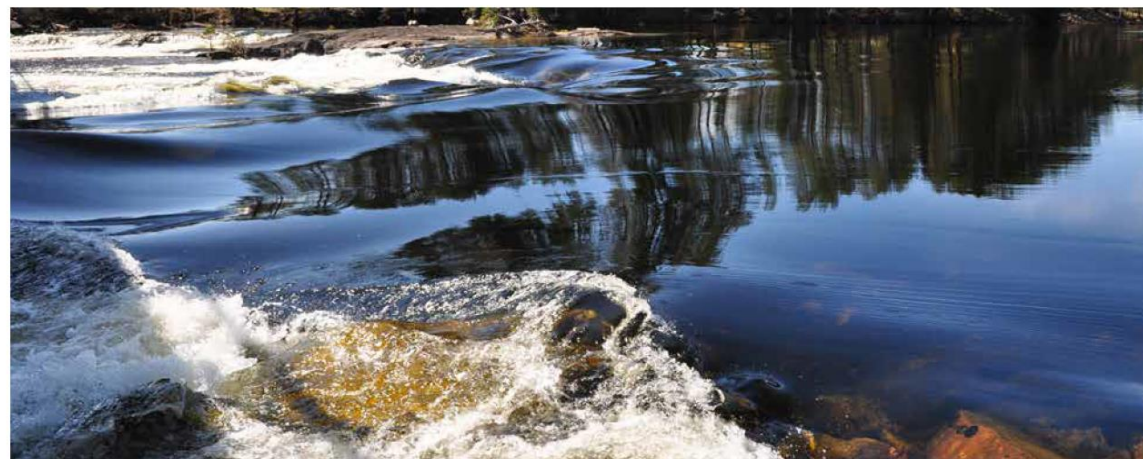
Den grunnleggende **idéen** er hvordan man kan:

Utnytte kraften i vannet på en ny måte

Dette krever et helhetlig konsept som utvikler Nidelva til en destinasjon som kan koble seg på den massive utviklingen som i dag skjer innenfor naturbasert turisme.

Vi peker i denne studien på noen de unike mulighetene som ligger i regionen, og skisserer opp hvordan en kan binde dette sammen med grønne reiseveier. På og langs elva. Området har en rekke sterke sider en kan spille på. Klimaet er stabilt og naturen er attraktiv, men samtidig snill og med skjermende skog. Grunnlaget er derfor godt for å skape tilbud for et bredt spekter av kundegrupper; fra familier til mer eventyrlystne og voksne som ønsker seg eksotiske og eksklusive opplevelser. En utvikling av Nidelva vil ikke bare gi verdiskapning gjennom økt turisme, men vil også gi større attraktivitet for kommunene langs elva.

Selv om flere av de mulighetene det pekes på i denne studien står godt på egne bein i hver enkelt kommune, tror vi det er avgjørende å etablere et felles prosjekt på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å lykkes med å ta dette videre. I et slikt prosjekt må også næringslivsaktørene og de store interessentene langs elva være med. Sammen kan en da etablere en infrastruktur som binder områdene sammen og skaper vekst.

Jettegrytene (dronefoto)

Gjermundsnes (foto: M Lund)

Mulighetsstudie for Otra Elvepark

Foto: Leif Sakariassen

AGDER
fylkeskommune

Nasjonal sykkelrute nr. 3

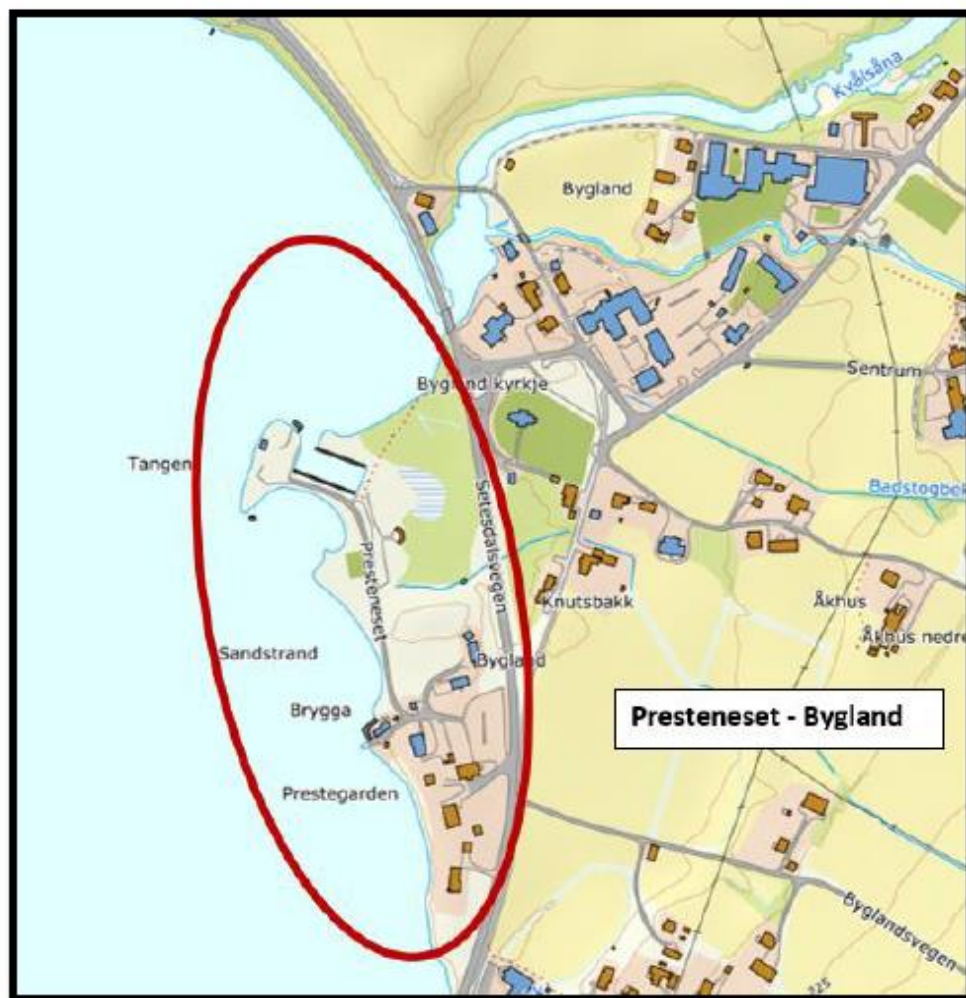
Foto: Reidar Tveito

AGDER
fylkeskommune

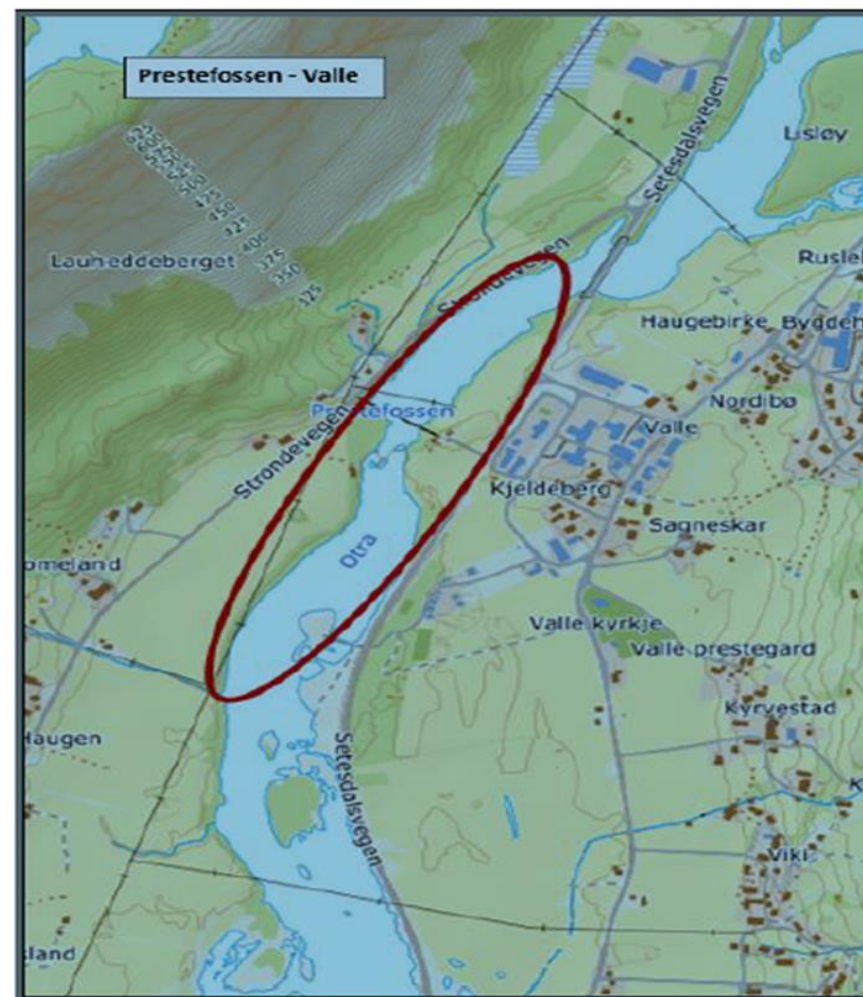
Satsingsområde 9: Presteneset i Bygland sentrum

Tiltak	Ansvarlig
Arealbruken på Presteneset er avklart gjennom reguleringsplanen for Presteneset som ble vedtatt av Bygland kommunestyre 27.02.2019. Planen gir et godt grunnlag for sikring og tilrettelegging av området for friluftsliv og rekreasjon. Reguleringsplanen bør gjennomføres. Det er aktuelt å ha dialog med Midt-Agder Friluftsråd i utviklingen av området.	Bygland kommune

Satsingsområde 9: Prestefossen elvepark i Valle sentrum

Tiltak	Ansvarlig
Prestefossen tursti med den nyrenoverte hengebroa er et statlig sikret friluftslivsområde med et nett av turstier på begge sider av Prestefossen i Otra, mellom gårdene Nomeland på vestsiden av Otra og Sagneskar på østsiden. Området er under utvikling og vil bli et spennende nærturområde med turstier av ulik kvalitet og lengde, og tilrettelagt for alle alderstrinn og funksjonsnivåer. Det bør utarbeides reguleringsplan for området.	Valle kommune

Flyvraket 580 m.o.h.

Den 8. september 1941 tok fire bombefly (flygande festning) av frå England for bombetokt mot tyske skip i Oslo. Eit styrta truleg i Nordsjøen, eit anna vendte tilbake til England sterkt skadd. Eit snudde 140 km frå Oslo og eit vart angripen av to tyske Messerschmitt jagarfly og styrta her i Songedalslia. Mannskapet frå England og Canada omkom og er gravlagt på Bygland kyrkjegard. Første del av turen følgjer ein grusveg. Vidare går det sti heilt fram til flyvraket. Stort sett går stien på lyngbakke og litt myr. Nokre hundre meter frå flyvraket er det eit flott utsiktspunkt.

LENGDE 7 km tur-retur
TIDSBruk 2-4 timar
VANSKEGRAD Middels med bratt oppstigning dei siste 200 meterane
BANDTVANG 1. april - 20. august
JAKT Elgjakt 5. oktober - 1. november
MERKING Blå farge

On the 8th of September 1941, four B17c bombers took off from England on a raid against German ships in Oslo. One plane was attacked by two German Messerschmitt fighters and crashed in Songedalslia on the western side of the Byglandsfjord. Of the English and Canadian crew, none survived. All of them were buried at the churchyard in Bygland.

The first part of the route, approximately 2 kilometres, is on a gravel road. A path continues all the way to the wreck, about 1.5 km, mainly on heathery moorland. A few hundred metres from the wreck there is a nice viewpoint.

LENGTH 7 km return trip
DURATION 2-4 hours
DIFFICULTY Moderate, with steep ascent the last 200 metres.
LEASH PERIOD LEASH PERIOD 1. April - 20. August
HUNTING SEASON Moose: 5. October - 1. November
MARKING Blue

LEAVE NO TRACE BEHIND
 The nature in Bygland is unique and magnificent. Do the environment a favour and take the rubbish with you, for the benefit of other hikers.

Each hiker is responsible for his/her own safety.

SPORLAUS FERDSEL
 Naturen i Bygland er unik og nyttast best utan seppel. Ver nøy med å ta med deg ditt eige seppel, slik at dei som kjem etter deg får gleder av den flotte naturen og ei god turoppleveling.

Turgåarar har ansvar for eigen sikkerheit.

Am 8. September 1941 starteten 4 Bomber vom Typ B17c von England aus um deutsche Schiffe in Oslo anzugreifen. Ein Flugzeug wurde von zwei deutschen Messerschmitt Jägern angegriffen und stürzte hier auf der Westseite des Byglandsfjord ab. Die Mannschaft aus England und Canada kam dabei um und wurde auf dem Friedhof in Bygland begraben. Auf dem ersten Abschnitt folgen Sie ca. 2 km einem Schotterweg. Weiter geht es ca. 1,5 km über einen Pfad bis zum Flugzeugswrack. Meist geht der Weg durch Heidekraut aber auch ein Stück durchs Moor. Einige hundert Meter vom Wrack befindet sich ein schöner Aussichtspunkt.

LÄNGE 7 km hin-rück
DAUER 2-4 Stunden
SCHWIERIGKEITSGRAD Mittel, steiler Anstieg auf den letzten 200 m
LEINENZWANG 1. April - 20. August
JAGTSAISON Elch: 5. Oktober - 1. November
MARKIERUNG Blaue Farbmarkierungen

WANDERN OHNE SPUREN ZU HINTERLASSEN
 Genießen Sie Byglands einzigartige Natur, frei von Müll. Bitte hinterlassen Sie keinen Abfall damit später andere auch diese schöne Landschaft so erleben können.

Sie sind für Ihre eigene Sicherheit verantwortlich.

28.06.2013
 Målestokk 1:10000
 Bygland kommune

Lett
Easy
Leicht

Middels
Medium
Mittel

Krevjande
Demanding
Anspruchsvoll

Svært krevjande
Very demanding
Sehr anspruchsvoll

Med beredning

AUST-AGDER
FYLKESKOMMUNE

SETESDAL REGIONRÅD

setesdal.com

AGDER
fylkeskommune

AGDER
fylkeskommune

AGDER
fylkeskommune

A photograph of a group of people, mostly older adults, hiking on a dirt path through a dense forest. In the foreground, a man wearing a blue cap and a red vest with a white 'T' logo is walking towards the camera. Behind him, a line of people follows along the path, which is surrounded by tall trees and lush green undergrowth.

Hvorfor være inne når alt håp er ute?

En meter på tur er en meter lengre vekk helsekøen

Helsedirektoratet har beregnet at økt fysisk aktivitet har et potensiale på 455 mrd. kr årlig som samfunnsøkonomisk gevinst

AGDER
fylkeskommune